

Fat 26/2-69

M

Oiva Keskinen

Kertomus myöhäisrautakautisen ruumis-
haudan tutkimisesta Suontaan kartanon
Vesitorninmäessä Tyrvännön pitäjässä
25.10.1968.

Lokakuun 24 päivänä 1968 löysi työmies Lasse Järvelä (os.Parola) Tyrvännön pitäjässä sijaitsevan Suontaan kartanon maalta ns. Vesitorninmäestä pronssikahvaisen miekan. Kartanon omistaja, insinööri Gustav Rosenlew (os. Parola) ilmoitti löydöstä välittömästi Kansallismuseoon. Matkustin valtionarkeologin määräyksestä seuraavana päivänä tarkastamaan löytöpaikkaa, ja suoritin välttämättömäksi osoittautuneen kaivauksen 10 asteen pakkasessa.

Suontaan kartanon päärakennuksesta 200 m etelälounaiseen sijaitseva Vesitorninmäki/^{on/}tasaisesta ympäristöstään kohoava pieni, viljelemätön kumpu. Sen eteläosa on kalliota, pohjoispuoli karkeata, soransekaista hiekkaa. Löytöpaikka sijaitsee kummun luoteeseen viettävässä rinteessä, koordinaatit ovat $x = 6777\ 75$, $y = 517\ 30$.

Pronssikahvainen miekka oli tarttunut ojan reunasta kauhaan, kun vanhaa salaojaa, joka johtaa kummun laella sijaitsevalta vesitornilta rinnettä alas, avattiin kauhurilla vesijohtojen vaihtamista varten. Tarkastuksessa miekan löytökohdasta paljastui tummana erottuva haudan profiilileikkaus. Muualla rinteessä salaoja ei ollut sattunut hautaan.

Paljastunutta hautaa lähemmin tutkittaessa ilmeni, että salaojaa kaivettaessa siitä oli tuhoutunut vain kulma, muun osan

säilyessä koskemattomana. Kyseessä oli n. metrin levyinen ja kahden pituinen ruumishauta, jolla oli syvyyttä 70 - 90 cm. Syvyys ei ollut tarkasti määrättävissä, koska maan pinnalla oli runsaasti ajomaata, ja pintakerros oli muutenkin pideltyä. Haudan seinät olivat pystysuorat, pohja tasainen, vaakasuora, päällystetty ohuella hiesukerroksella. Arkun jäännöksiä ei haudasta löytynyt. Lahonnutta luustoa sen sijaan oli säilynyt paikoitellen: sääri- ja reisiluita, lonkka ja kyynärniveliä, kylkiluita ja vähän pääkallonosia. Niistä ei käynyt ilmi, että haudassa olisi ollut useamman kuin yhden vainajan jäännökset. Ruumis oli haudattu rinteeseen pää alaspäin, siis kohti luodetta.

Salaoja oli leikannut haudasta oikean yläkulman. Poistettu alue oli niin pieni, että pronssikahvainen miekka siihen juuri ja juuri mahtui. Muu osa hautaa oli ehjä ja hautakalusto paikoillaan. Kaikki esineet, kuten luuston jäännöksetkin, olivat samassa vaakasuorassa tasossa välittömästi hiesukerroksen päällä. Niiden asemasta päätellen vainaja on maannut haudassa selällään jalat suorina. Vainajan vasemmalla kupeella oli toinen miekka, jossa ei kuitenkaan ollut mitään jäännöksiä kahvasta. Välittömästi säilän päällä miekan keskikohdalla oli veitsi pronssihelelaisessa tupessa kahtia katkenneena. Veitsestä oli säilynyt myös puinen kahva. Vainajan rinnalle oli ylimmäksi asetettu poikittain sirppi, ruoto ylöspäin kohti vainajan päätä. Sirpin kärki oli katkennut, ruodossa oli säilynyt niitti. Vainajan rinnan molemmin puolin oli suippokärkiset soikeat kupurasoljet, toinen reunalleen kallistuneena. Ne ovat aivan samalaiset ja kuuluvat af Hällströmin Hauhon ryhmään. Soljissa on jäljellä ehjinä neulan kiinnikkeet ja pronssiset neulat. Niiden alla oli

säilynyt kangasta, tukevaa, täysvillaista toimikasta. Vartalon keskellä, vähän solkia alempana oli kaksoisspiraalin muotoinen ketjukkannike ja alimpana suunnilleen vyötäisten korkeudella, pieni, litteäkehäinen hevosenkenkäsolkki. Hevosenkenkäsolkki on valmistettu pronssista, muut korut harmaasta metalliseoksesta, jossa pääaineena lienee tina.

Sitä, kuuluuko tutkittu ruumishauta laajempaan kalmistoon, ei voitu selvittää, mutta se on mahdollista, jopa todennäköistä. Samassa Vesitorninmäen rinteessä ei näkynyt muita kaivantoja kuin ko. salaoja, joten mahdolliset muut haudat ovat säilyneet siinä ehjinä.

Suontaan löytöpaikalla on ollut varsin keskeinen asema nuoremalla rautakaudella. Runsas 200 m siitä länteen sijaitsee Käräjämäki-niminen matala kumpu, jossa kertoman mukaan on ollut käräjäympyrä, mutta kärjäkivet on käytetty läheisen ladon perustuksiin. Tutkitusta haudasta n. 300 m koilliseen on kolme kivirauniota, ilmeisesti hautaraunioita, joista yhden päällä on kaksi uhrikiveä. Tästä edelleen 300 m koilliseen sijaitsee Hinnonmäen suuri kalmisto. Suontaan löytöpaikasta n 1800 m lounaiseen, Hattulan pitäjän puolella, on tunnettu Tenholan linnavuori.

Suontaan löydöt on numeroitu päänumerolla 17777.

Helsingissä tammikuun 31 pnä 1969

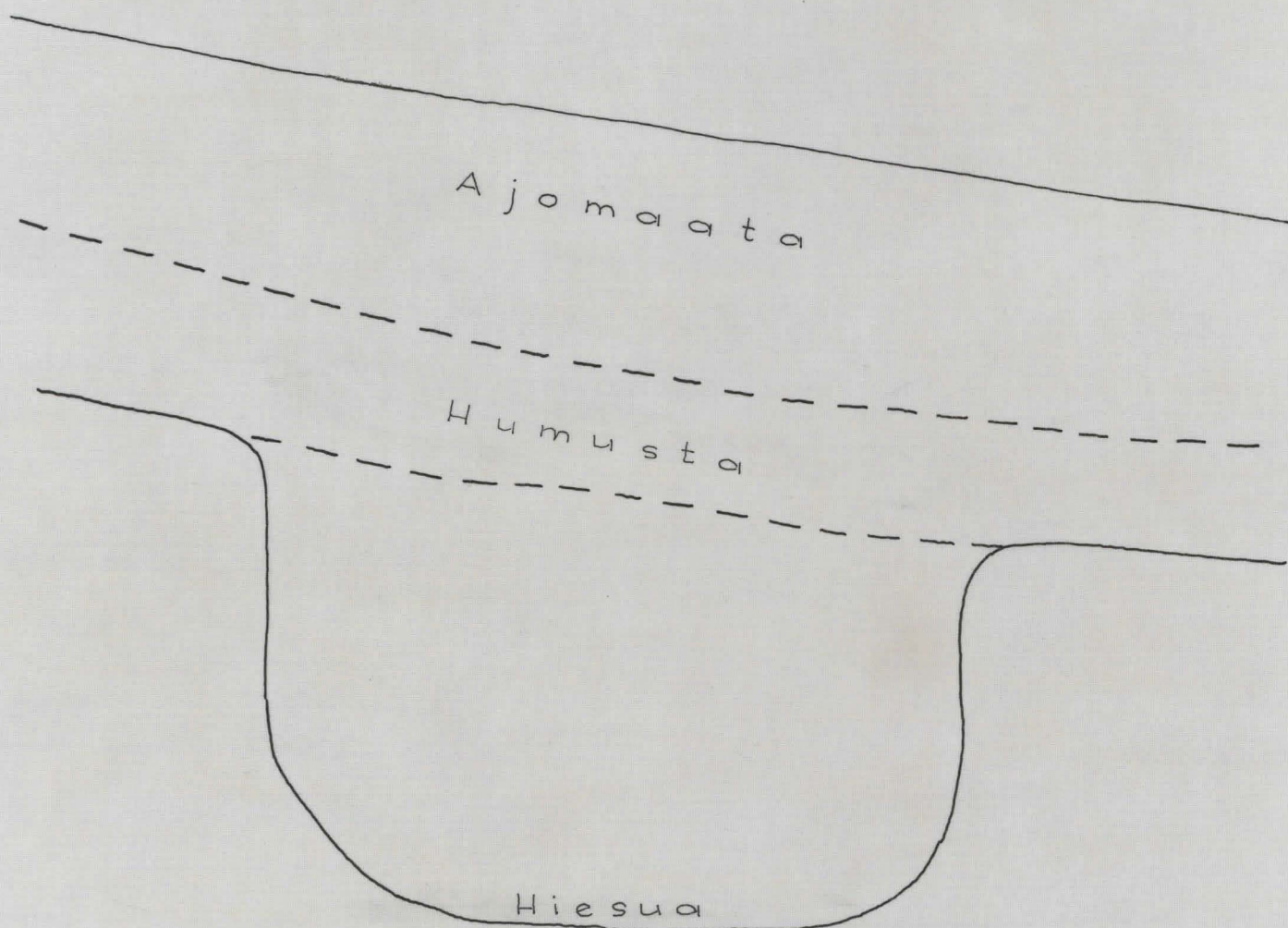
Oiva Keskitalo
Oiva Keskitalo

TYRVÄNTÖ, SUONTAKA

KESKITALO 25. 10. 1968

HAUDAN PROFIILI SALAOJAN
REUNAA PITKIN

MITTAKAAVA 1:10

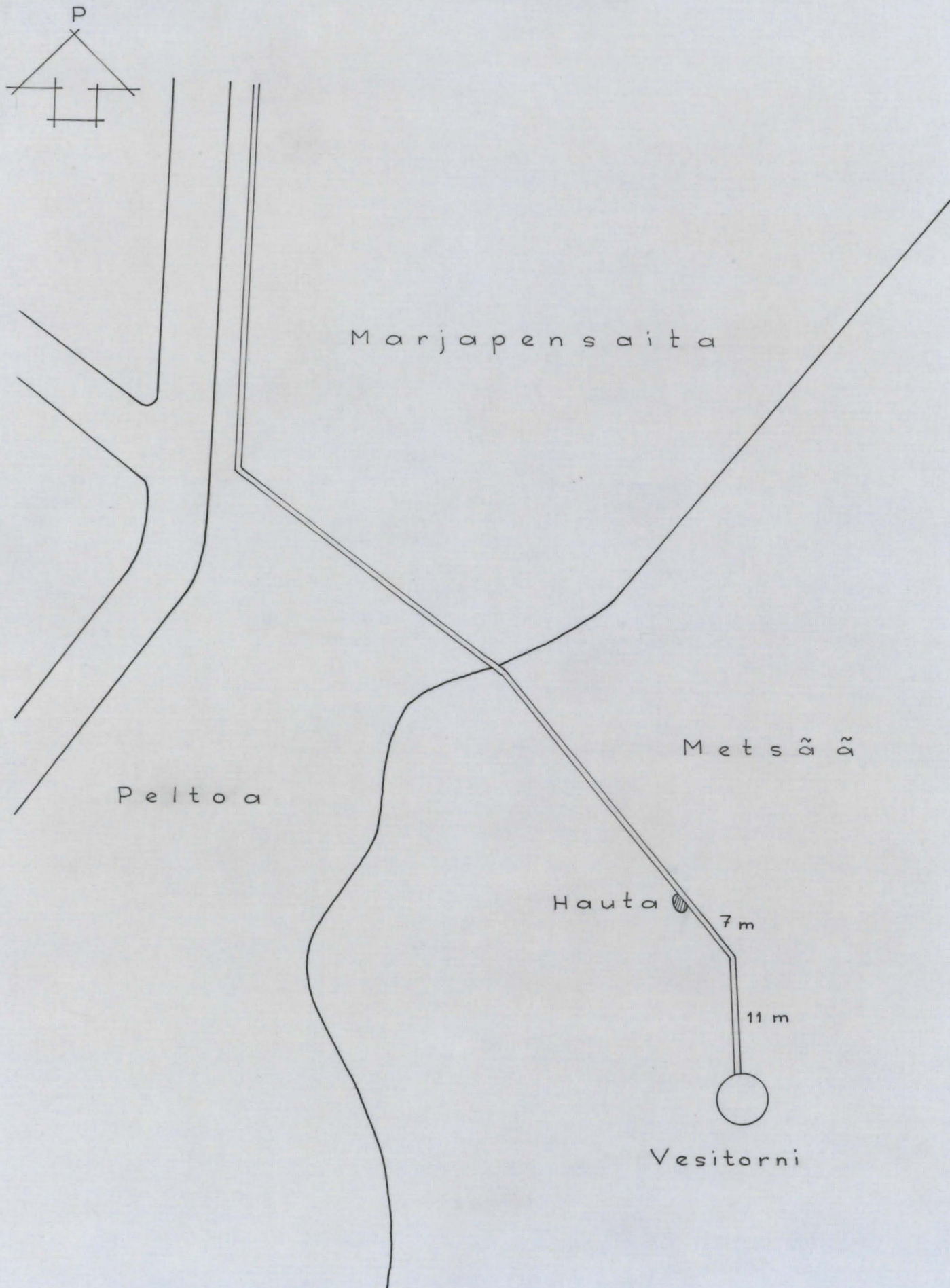

TYRVÄNTÖ, SUONTAKA

KESKITALO 25. 10. 1968

ASEMAPIIRROS

MITTAKAAVA 1: 500

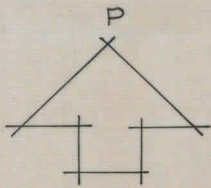

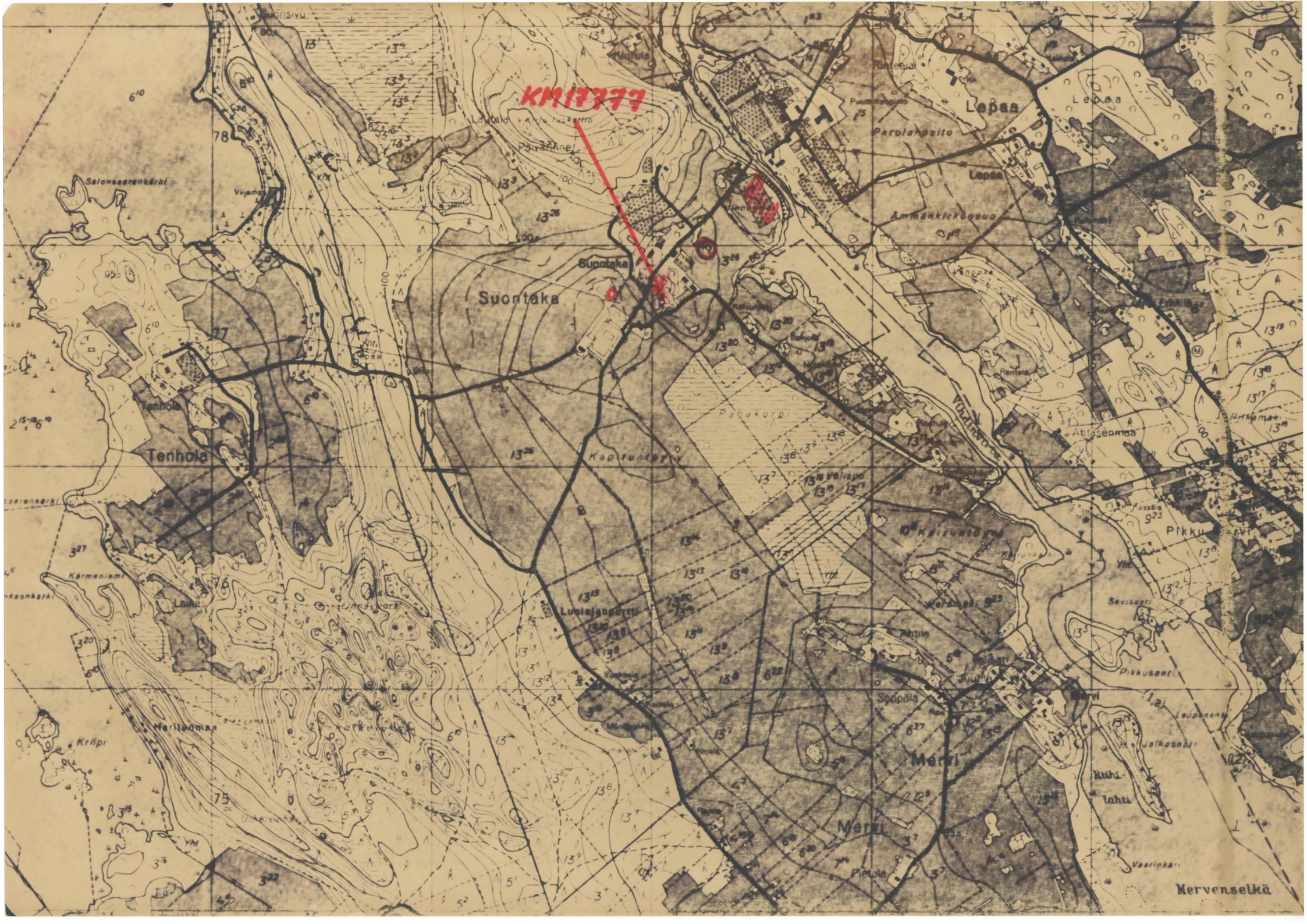
TYRVÄNTÖ, SUONTAKA

KESKITALO 25. 10. 1968

ASEMAPIIRROS

MITTAKAAVA 1:4000

KMI1777

Suontaka

Lepaa

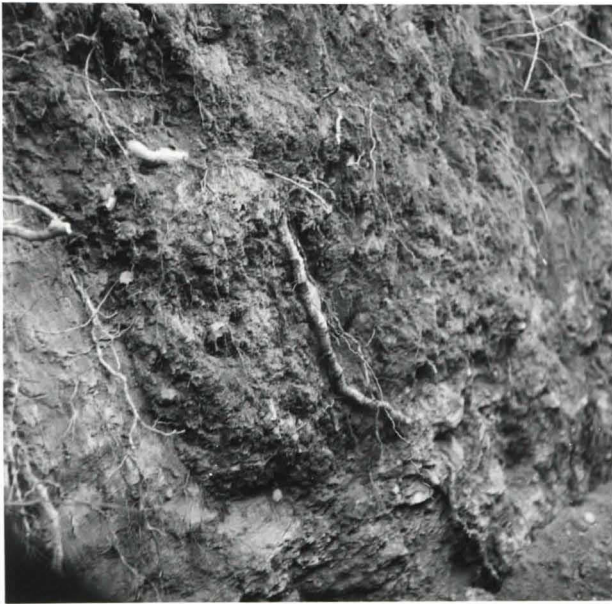
Tenhola

Merri

Mervenselkä

TYRVÄNTÖ SUONTAKA

34345

Profiilileikkaus salaajan louhis-
reunasta, haudan leikkaus kes-
kellä, kuvattu idästä.

34347

Profiilileikkaus salaajan louhis-
reunasta, haudan leikkaus hoko-
luvanan, kuvattu idästä.

34346

Profiilileikkaus salaajan louhis-
reunasta, haudan leikkaus tunti-
menyksenä, kuvattu idästä.

34348

Haudan keskiossa. Kuvasta näkyy
michan kahvipöytä, päällä veitit, sär-
jins kärkeen, kupurasolki, harsosen-
kenkäsolki ja ketjunhammike.

Oiva Leskitalo 1968.

TYRVÄNTÖ SUONTAKA

34341

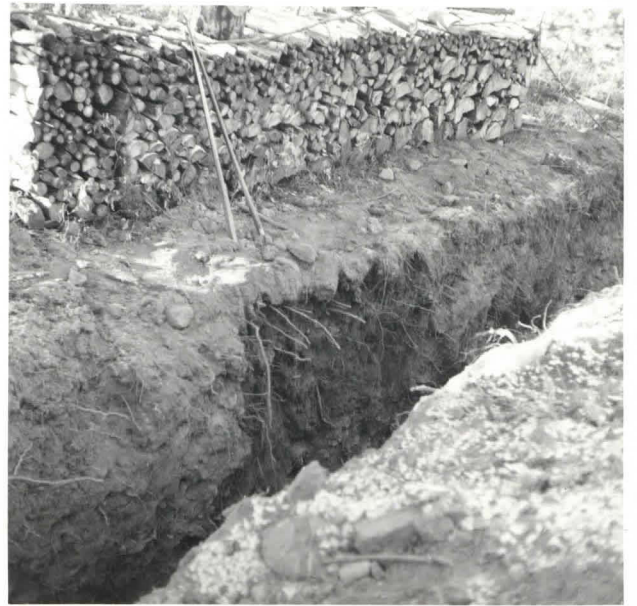
Salaaja Teritorminmäen luoteisrintausta. Löytäjä Lem Järvelä seisoo pronssikalvaisen miekan (KM 17777:1) löytöpaikan kohdalla. Kuva luoteesta.

34343

Profilileikkaus salaajan lounaisreunasta. Haudan leikkaus tumman alueen keskiosassa. Kuva otettu idästä, kuten edellisenkin.

34342

Profilileikkaus salaajan lounaisreunasta. Jäätymät pintaheuras poistettu miekan löytökohdasta. Haudan leikkaus näkyy keskellä.

34344

Profilileikkaus salaajan saunan reunasta. Haudan kolita näkyy kohokuvana. Kuva otettu pohjoisesta.

Oiva Keskitals 1968.